

Instagram: stela_knjige
Facebook: stela
www.stelaknjige.rs

NASLOV ORIGINALA

George Orwell

A Clergyman's Daughter

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2022

ZA IZDAVAČA

Marko Sabovljević

UREDNIK

Marina Sabovljević

LEKTURA

Lidija Cenić

KOREKTURA

Milica Rakić

DIZAJN KORICA

Predrag Marković

SLOG I PRELOM

Studio Znak

ŠTAMPA

Alpha print, Zemun

TIRAŽ

1.000

IZDAVAČ

Publik praktikum, imprint Stela

Dobrovoljačka 10/I, Zemun

office@publikpraktikum.rs

011/4202 544; 011/4202 545

GODINA IZDANJA

2022

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući foto-kopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

SVEŠTENIKOVA KČI

DŽORDŽ ORVEL

Prevela sa engleskog
Jelena Katić Živanović

Stela

PRVO POGLAVLJE

1.

Kad je budilnik na komodi eksplodirao poput grozne male bombe od bakra i kalaja, Doroti – iščupana iz dubina nekog slojevitog, nespokojnog sna – naglo se prenula i ostala da leži na leđima, zagledana u mrak, potpuno iscrpljena.

Budilnik je nastavio sa svojom džangrizavom, ženskom larmom koja bi trajala pet minuta, ili otprilike toliko, ako ga ne zaustavite. Doroti se osećala bolno od glave do pete, a ono potuljeno, prezira vredno samosažaljenje koje bi je obično obuzelo kad ujutru treba da ustane, nateralo ju je da nabije glavu u posteljinu i pokuša da prečuje tu mrsku dreku. Ipak, borila se protiv umora, pa je po običaju korila sebe u drugom licu množine: *Hajdete, Doroti, na noge lagane! Ta molim vas, nije vreme za dremku! Poslovice 6:9.*¹ Tada se dosetila da će buka, nastavi li se, probuditi njenog oca, pa je žurno skočila iz kreveta, zgrabila budilnik s komode i isključila ga. Upravo je iz tog razloga i stajao na komodi, da bi morala da ustane iz kreveta kako bi ga ućutkala. I dalje u mraku, klekla je pored kreveta i izgovorila *Očenaš*, mada pomalo rasejano jer joj je studen grizla stopala.

Bilo je tek pola šest i hladnjikavo za avgustovsko jutro. Doroti je (ime joj je bilo Doroti Her i bila je jedino dete velečasnog Čarlsa Hera, rektora² Sent Etelstana u Najp Hilu, gradiću u okrugu Safok) obukla staru flanelsku kućnu haljinu i napipala put u prizemlje. Osećao se prohladan jutarnji miris prašine, vlažnog maltera i pržene ribe od sinoćne večere, a sa obe strane hodnika na prvom spratu dopiralo

¹ „Dokle ćeš, ljenivče, ležati? Kad ćeš ustati od sna svojega?” (Prim. prev.)

² Termini rektor i vikar koriste se za pastore anglikanske crkve koji su zaduženi za parohiju; razlikuju se samo u tome što rektor, za razliku od vikara, ubira prihode od parohijskih imanja. (Prim. prev.)

je hrkanje njenog oca i Elen, kućne pomoćnice. Oprezno – pošto je kuhinjski sto imao gadnu naviku da se pruži iz mraka i zvekne vas u kuk – Doroti je napipala put u kuhinju, upalila sveću na polici iznad kamina, pa i dalje bolna od umora, klekla i počistila pepeo.

Kuhinjska vatra je bila „zverski” nezgodna za potpaljivanje. Dimnjak je bio iskrivljen i samim tim trajno napola zapušten, a vatra je, pre nego što bi uhvatila, očekivala da bude poslužena punom šoljom kerozina, poput pijandure koji traži jutarnji gutljaj džina. Ostavivši da provri voda za očevo brijanje, Doroti je otišla na sprat da pripremi kupku. Elen je i dalje hrkala teškim mladalačkim hrkanjem. U budnom stanju je bila dobra, marljiva služavka, ali je bila jedna od onih devojaka koje ni đavo ni svi njegovi anđeli ne mogu pre sedam ujutru da izbace iz kreveta.

Doroti je napunila kadu što je sporije mogla – ako bi prejako pustila vodu, prskanje bi uvek probudilo njenog oca – i neko vreme stajala, posmatrajući bledu, neprivlačnu vodu. Naježila se celim telom. Gnušala se hladne kupke; upravo zbog toga sebi je uvela pravilo da joj sve kupke od aprila do novembra budu hladne. Oprezno proverivši vodu rukom – bila je užasno hladna – počela je da se podstiče na uobičajen način. *Hajdete, Doroti! Ulazite! Ta molim vas, ne strašite se!* Zatim je odlučno zakoračila u kadu, sela i pustila da joj ledeni pojas vode klizi uz telo dok je celu ne potopi, izuzev kose koju je podigla u punđu. Već sledećeg trenutka ponovo je izbila na površinu, zadihano i uzvrpoljeno, i čim je povratila dah setila se „spiska obaveza” u džepu kućne haljine koji je nameravala da pročita. Pružila se da ga dohvati, pa nagnuta preko ivice kade, do struka u ledenoj vodi, iščitala „spisak obaveza” pri svetlosti sveće na stolici.

Glasio je ovako:

7 sati – pričest

Beba gđe T.? Moram je posetiti.

Doručak. Slanina. *Moram* tražiti novac od oca. (P)

Pitati Elen šta fali u kuhinji tonik za oca VAŽNO pitati za materijal za zavese u Solpajpu.

Poseta gđi P. isečak iz novina DM čaj od anđelike dobar za reumatizam flaster za kurje oči za gđu L.

12 sati – proba Čarls I. VAŽNO. Naručiti četvrt kila lepka, konzerva aluminijumske boje

Obed (precrtano) *Laki ručak?*

Podela parohijskog časopisa. VAŽNO. Gđa F. duguje 3 šilinga 6 penija 4.30 – čaj u Uniji M, ne zaboravi pola metra tkanine za draperije.

Cveće za crkvu VAŽNO. Jedna konzerva sredstva za poliranje metala. *Večera*. Kajgana.

Prekucati očevu propoved, šta s novom trakom za mašinu?

VAŽNO. Okopati grašak, ladolež se raspomamio

Doroti je ustala iz kade i dok se brisala peškirom jedva većim od salvete – u parohijskom domu nikada nisu mogli priuštiti peškire pristojne veličine – kosa joj se rasplela i u dva teška pramena pala na ključne kosti. Imala je gustu, baršunastu, izrazito svetlu kosu, i možda je i bilo dobro što joj je otac zabranio da je odseče do brade, pošto je bila ono jedino zaista lepo na njoj. Što se ostalog tiče, bila je devojka prosečne visine, prilično mršava, mada snažna i stasita, ali joj je lice bilo slaba tačka. Bilo je to mršavo, prozirno, neupadljivo lice svetlih očiju i za mrvicu predugog nosa; ako biste se pomnije zagledali, videli biste joj sitne bore oko očiju, dok su joj usta, kad bi ćutala, izgledala umorno. Nije to još sasvim bilo lice usedelice, ali će za neku godinu nesumnjivo to postati. Ipak, ko je ne poznaje obično ju je smatrao nekoliko godina mlađom (još nije napunila dvadeset osmu), zahvaljujući izrazu skoro dečje ozbiljnosti u očima. Na levoj podlaktici je imala sitne crvene tragove nalik na ujede insekata.

Doroti je ponovo obukla spavaćicu i oprala zube – običnom vodom, naravno; bolje da ne koristi pastu pre pričesti. Na kraju krajeva, ili postiš ili ne postiš. Katolici su tu sasvim u pravu – i tada se, još pri istoj pomisli, iznenada pokolebala i zastala. Odložila je četkicu. Smrtonosan bol, pravi fizički bol, sevnuo joj je utrobom.

Uz onaj ružan potres s kojim se čovek ujutru priseti nečeg neprijatnog, setila se računa kod Kargila, mesara, koji nije isplatila već sedam meseci. Taj užasan račun – možda na devetnaest funti ili čak dvadeset, bez i najmanje nade da će ga platiti – predstavljao je jednu od najgorih muka u njenom životu. U svako doba dana i noći

vrebao ju je sa samog ruba svesti, spreman da je zaskoči i muči je; a s njim se vratilo i sećanje na niz manjih računa koji su se gomilali do iznosa o kojem se nije usuđivala ni da misli. Počela je da se moli, skoro nehotice: „Molim te, Bože, samo da Kargil danas ne pošalje račun ponovo!”, ali je već u sledećem trenutku zaključila da je ta molitva svetovna i bogohulna, a onda i zatražila oprostaj što ju je izgovorila. Zatim je ogrnula kućnu haljinu i strčala do kuhinje, u nadi da će izbaciti taj račun iz misli.

Vatra se ugasila, po običaju. Doroti ju je ponovo podložila, uprljavši ruke ugljenom prašinom, iznova je polila kerozinom i sa strepnjom čekala da kotlić provri. Otac je očekivao da mu voda za brijanje bude spremna u šest i petnaest. Sa zakašnjenjem od samo sedam minuta, Doroti je odnela posudu na sprat i pokucala na očeva vrata.

„Uđi, uđi!”, začuo se prigušen, razdražen glas.

Soba s teškim zavesama navučenim na prozore bila je zagušljiva, odisala je muškim mirisom. Rektor je upalio sveću na noćnom stočiću i prevalio se na bok, zagledan u zlatan sat koji je netom izvukao ispod jastuka. Kosa mu je bila seda i gusta kao cvet čička. Jednim okom je razdražljivo pogledao Doroti preko ramena.

„Dobro jutro, oče.”

„Zaista bih voleo, Doroti”, nerazgovetno je odvratio rektor – glas mu je uvek zvučao prigušeno i senilno sve dok ne stavi veštačke zube, „kad bi se potrudila da ujutru isteraš Elen iz kreveta. Ili makar da sama budeš malo tačnija.”

„Mnogo mi je žao, oče. Vatra u kuhinji se stalno gasi.”

„Pa dobro onda! Spusti vodu na toaletni stočić. Spusti je i raširi zavese.”

Jutro je dotad već svanulo, ali je bilo tmurno i turobno. Doroti je požurila u svoju sobu i obukla se munjevitom brzinom, neophodnom bar šest puta nedeljno, po njenom mišljenju. U sobi je imala samo jedan majušni kvadrat ogledala, a čak ni njega nije koristila. Jednostavno je okačila zlatan krstić oko vrata – običan zlatan krstić; bez raspeća, molim! – uvila kosu u nisku punđu, prilično nasumično nagurala nekoliko ukosnica u nju i navukla odeću (sivu bluzu, suknju i blejzer od izlisanog irskog tvida, čarape koje se nisu preterano

slagale sa ostatkom odeće, i previše smeđe cipele), sve u roku od otprilike tri minuta. Morala je da „odradi” trpezariju i očevu radnu sobu pre crkve, a uz to još i da izgovori molitve kao pripremu za pričešće, za šta joj je trebalo ne manje od dvadeset minuta.

Kad je izvezla bicikl kroz glavnu kapiju, nebo je i dalje bilo oblačno, a trava natopljena gustom rosom. Kroz izmaglicu koja je ovenčala obronak brda mutno se nazirala Crkva Svetog Etelstana, poput olovne sfinge, a njeno jedino zvono oglašavalo se pogrebnim *dam, dam, dam!* Samo je to jedno zvono trenutno bilo u redovnoj upotrebi; ostalih sedam bilo je izvađeno iz njihovog kaveza, pa su ove poslednje tri godine čutke ležala na podu zvonika, koji je polako pucao pod njihovom težinom. Iz daljine, iz magle u nizini, čuo se uvredljiv zveket zvona rimokatoličke crkve – gadne, jeftine stvarčice od tankog metala koju je rektor Svetog Etelstana umeo da uporedi sa zvoncetom uličnih prodavaca mafina.

Doroti je uzjahala bicikl i hitro se odvezla uzbrdo, naginjući se nad guvernalu. Vrh mršavog nosa porumeneo joj je od jutarnje studeni. Iznad nje je zviznuo crvenonogi sprudnik, nevidljiv na oblačnom nebu. *U rano jutro moja će se pesma uzdići do Tebe!*³ Doroti je prislonila bicikl uz nadsvođen ulaz u portu, pa je, videvši da su joj ruke i dalje sive od ugljene prašine, klekla i obrisala ih o visoku vlažnu travu među grobovima. Tada je zvono prestalo da zvoni, a ona je skočila na noge i požurila u crkvu, taman kad je Proget, crkvenjak, u odrpanoj mantiji i velikim radničkim čizmama, teškim korakom krenuo prolazom između klupa da zauzme svoje mesto kod sporednog oltara.

Crkva je bila veoma hladna, ispunjena mirisom voska od sveća i prastare prašine. Bila je to prostrana crkva, previše velika za broj svojih vernika, ruševna i više nego poluprazna. Tri uska ostrva crkvenih klupa protezala su se jedva do pola puta niz naos, a iza njih nalazilo se veliko prostranstvo golog kamenog poda na kojem je nekoliko izlizanih natpisa označavalo mesta drevnih grobova. Krov nad pripratom bio je primetno ugnut; dva dela izrešetane grede pored kutije

³ Stih iz jedne od himni u crkvenoj molitvenoj pesmarici. (Prim. prev.)

za crkvene priloge nemo su pojašnjavala da je uzrok tome smrtni neprijatelj hrišćanstva – šareni drvotočac. Svetlost bledih boja cedila se kroz anemično staklo prozora. Kroz otvorena južna vrata videli su se jedan dronjavi čempres i grane limunovog drveta, sivkaste u vazduhu bez sunca, blago zanjihane.

Kao i obično, na pričesti se pojavila samo još jedna osoba – stara gospođica Mejfil iz Grandža. Poseta crkvi za pričest bila je tako slaba da rektor nije uspevao da natera nijednog dečaka da ga služi, osim nedeljom ujutru, kad su dečaci voleli da se šepure u svojim mantijama i albama pred pastvom. Doroti se smestila u klupu iza gospođice Mejfil, ali onda – kako bi se pokajala za neki jučerašnji greh – odgurnula jastuče i klekla na go kamen. Služba je počinjala. Rektor u mantiji i kratkoj platnenoj albi deklamovao je molitve brzim, uvežbanim glasom, sasvim razumljivim sada kad je imao zube, i sa čudnim odsustvom srdačnosti. Izraz njegovog preterano saveznog, ostarelog lica, bledog poput srebrnjaka, odavao je uzdržanost, maltene prezir. „Ovo je verodostojna Sveta tajna”, kao da je govorio, „i moja je dužnost da vam je dodelim. Ali zapamtite da sam ja samo vaš sveštenik, ne i vaš prijatelj. Kao ljudska bića, mrzim vas i prezirem.” Proget, crkvenjak, četrdesetogodišnjak prosede kovrdžave kose i crvenog, izbezumljenog lica, strpljivo je stajao sa strane, ništa ne shvatajući, ali pun poštovanja, igrajući se malim službenim zvonom koje je u njegovim ogromnim crvenim šakama izgledalo izgubljeno.

Doroti je prstima pritislula oči. Još nije uspela da pribere misli – zaista, sećanje na račun kod Kargila i dalje ju je povremeno brinuo. Molitve koje je znala napamet nezapaženo su joj proticale kroz glavu. Na trenutak je podigla pogled i misli su joj smesta odlutale. Prvo naviše, ka bezglavim krovnim anđelima na čijem su se vratu još videli tragovi testera puritanskih vojnika, pa nazad ka crnom, plitkom šeširu podignutog oboda i drhtavim naušnicama od gagata gospođice Mejfil. Gospođica Mejfil je nosila dugačak plesniv zimski kaput s malom kraginom od masnog astragana, i Doroti se nije sećala da je ikada nosila neki drugi. Bio je sašiven od nekog veoma neobičnog materijala nalik na moar, ali grubljeg, s potočićima crnih

šara koje su lutale po njemu bez ikakvog prepoznatljivog obrasca. Možda je to čak bila ona legendarna i poslovična tkanina po imenu crni bombazin. Gospođica Mejfil je bila stara, toliko stara da je niko nije pamtio drugačije nego kao staricu. Zračila je nekim slabim mirisom – eteričnim, koji bi se mogao razložiti na kolonjsku vodu, naftalin i malo džina negde ispod svega toga.

Doroti je iz revera blejzera izvukla dugačku špenadlu staklene glave i kradomice je, zaklonjena leđima gospođice Mejfil, prislonila uz podlakticu. Tkivo joj je teskobno trnulo. Imala je pravilo da se, kad god zatekne sebe kako ne prati molitve, ubode u ruku dovoljno jako da pusti krv. Bio je to njen izabrani oblik samodiscipline, njen štitić od nepoštovanja i svetogrdnih misli.

S vrhom špenadle u pripravnosti, uspjela je da se nekoliko minuta pribraniše moli. Njen otac je jednim tamnim okom s neodobravanjem posmatrao gospođicu Mejfil, koja se s vremena na vreme krstila, što se njemu nije dopadalo. Napolju su brbljali čvorci. Doroti je zapanjeno shvatila da sujetno razgleda falte na albi svog oca, koju je sama sašila pre dve godine. Stegla je zube i zabila špenadlu neka tri milimetra u ruku.

Ponovo su klečali. Trajala je molitva za opšti oprost greha. Doroti je spustila pogled – ponovo je odlutao, avaj! Ovoga puta ka vitražu njoj zdesna, koji je 1851. godine osmislio ser Vard Tuk, član Kraljevske akademije umetnosti, i koji prikazuje kako Svetog Etelstana na kapiji neba dočekuju Gabrijel i legija anđela, svi izuzetno nalik i jedan drugom i kraljevskom supružniku⁴ – pa ponovo prislonila vrh špenadle na drugi deo ruke. Počela je savesno da razmišlja o svakoj rečenici molitve i tako povratila um u pažljivije stanje. Uprkos tome, bila je ponovo primorana da upotrebi špenadlu kad je Proget zazvonio zvončetom usred „I sa svim anđelima i arhanđelima” – jer ju je, kao i uvek, ophrvalo užasno iskušenje da se na tom odlomku naglas nasmeje. Uzrok tome bila je priča koju joj je otac jednom ispričao o tome kako je, kad je bio dečak i služio sveštenika za oltarom, zvonice imalo jezičak koji se rašrafio; i tako je sveštenik rekao: „I sa svim

⁴ Princu Albertu, suprugu kraljice Viktorije. (Prim. prev.)

anđelima i arhanđelima, i svima ostalima na Nebu, hvalimo i veličamo slavno ime Tvoje; zauvek te hvalimo i govorimo: zavrni ga, debeli glavonjo, zavrni ga!”

Kad je rektor završio osveštavanje hleba i vina, gospođica Mejfil se sa strašnom mukom podigla na noge, poput nekog rasklimanog drvenog stvorenja koje se sastavlja deo po deo, pri svakom pokretu oslobađajući snažan zadah naftalina. Začulo se neko izvanredno škripanje – od njenih proteza verovatno, ali je zvučalo kao da se kosti taru jedne o druge. Lako je bilo zamisliti da se u tom crnom zimskom kaputu nalazi samo suv kostur.

Doroti je još malo ostala na mestu. Gospođica Mejfil se sporim, teturavim koracima primicala oltaru. Jedva je hodala, ali bi se gorko uvredila ako se neko ponudi da joj pomogne. Usta na njenom prastarom, beskrvnom licu bila su iznenađujuće velika, opuštena i vlažna. Balava donja usna, otromboljena od starosti, otkrivala je deo desni i niz veštačkih zuba žutih kao dirke starog klavira. Iznad gornje se širila tamna, rosna senka brkova. Nisu to bila lepa usta, nisu to bila usta koja biste voleli da vidite kako piju iz vaše čaše. Iznenada, spontano, kao da ju je sâm đavo tamo stavio, sa Dorotinih usana skliznula je molitva: *O Bože, daj da ne moram piti iz pehara posle gospođice Mejfil!*

U sledećem trenutku, užasnuta samom sobom, shvatila je značenje onoga što je rekla i poželeva da je pregrizla jezik radije nego što je pred stepenicama oltara izgovorila takvo svetogrđe. Ponovo je izvukla špenadlu iz revera i tako snažno je zarila u ruku da je jedva zatomila bolni krik. Zatim je prišla oltaru i krotko klekla gospođici Mejfil sleva kako bi bila sasvim sigurna da će otpiti iz pehara posle nje.

Klečeći, pognute glave i šaka položenih na kolena, brzo se bacila na molitvu za oprostaj, pre nego što joj otac priđe s hostijom. Ali tok njenih misli bio je prekinut. Odjednom je pokušaj molitve bio sasvim beskoristan; usne su joj se pokretale, ali u njenim rečima nije bilo ni revnosti ni značenja. Čula je povlačenje Progetovih čizama po podu i jasan glas svog oca kako govori: „Uzmi i jedi”, videla je izlizanu traku crvenog tepiha pod kolenima, osećala miris prašine, kolonjske vode i naftalina; ali kao da je bila lišena moći da misli o

telu i krvi Hristovoj, zbog čega je i došla ovamo. Smrtonosna praznina spustila joj se na um. Činilo joj se da zapravo *ne može* da se moli. Potrudila se, pribrala misli, mehanički izgovorila početne reči molitve; ali bile su beskorisne, besmislene – tek prazne ljuštune reči. Njen otac je u svojoj lepoj, ostareloj ruci držao hostiju pred njom. Držao ju je između palca i kažiprsta, skrupulozno, nekako gadljivo, kao da joj pruža lek u kašičici. Pogled mu je počivao na gospođici Mejfil, koja se presavila kao gusenica grbica, škripeći na sve strane, krsteći se tako pažljivo i detaljno da se moglo zamisliti kako zapravo crta složeno upletene kopče po kaputu. Doroti je nekoliko sekundi oklevala, ne uzimajući hostiju. Nije se usuđivala da je uzme. Bolje, mnogo bolje bi bilo da siđe sa oltara nego da s takvom zbrkom u srcu primi svetu tajnu!

Tada se slučajno da baci pogled postrance, kroz otvorena južna vrata. Koplje sunčeve svetlosti u tom trenutku je probilo oblake. Probilo se kroz lišće limete, a tako poprskano lišće je kroz dovratnik blistalo nepostojano, neuporedivo zeleno, zelenije od žada, ili smaragda, ili voda Atlantskog okeana. Kao da je nekakav dragulj nezamislivog sjaja blesnuo na trenutak, ispunivši dovratnik zelenom svetlošću, a onda izbledeo. Bujica radosti preplavila je Dorotino srce. Blesak žive boje povratio joj je, postupkom dubljim od razuma, duševni mir, ljubav prema Bogu, sposobnost vere. Nekako je, zbog zelenila lišća, ponovo bilo moguće moliti se. *O, sve što je zeleno na zemlji, nek Gospoda slavi!*⁵ Počela je da se moli, usrdno, radosno, zahvalno. Hostija joj se rastopila na jeziku. Uzela je pehar od oca i okusila – sa odbojnošću, čak i sa dodatnom radošću zbog tog čina samoponiznosti – vlažni otisak usana gospođice Mejfil na njegovom srebrnom obodu.

⁵ Stih iz *Benedicite*, liturgijske himne, gde se nabroja sve na svetu od čega se traži da hvali i uzdiže Boga. (Prim. prev.)

2.

Crkva Svetog Etelstana bila je podignuta na najvišoj tački Najp Hila, a ako biste odlučili da se popnete na njen toranj, pružio bi vam se pogled na više od petnaest kilometara zemlje u okolini. Ne da je tamo bilo ičega vrednog posmatranja – bio je to običan ravan, jedva malo zatalasan predeo istočne Anglije, leti nepodnošljivo dosadan, ali zimi bi se iskupljivao ponovljenim obrascima brestova, golih i lepezasto raširenih spram olovnog neba.

Neposredno pod vama ležao je grad, sa Glavnom ulicom koja se proteže na istok i zapad, i nejednako ga deli. Južni deo grada bio je drevni, poljoprivredni i ugledni deo. Sa severne strane dizale su se zgrade Blifil-Gordonovog postrojenja za preradu šećerne repe, a svuda naokolo bili su bez ikakvog reda raštrkani nizovi gadnih koliba od žute cigle, uglavnom nastanjenih radnicima fabrike. Zaposleni u fabrici, koji su činili više od polovine te dve hiljade stanovnika grada, bili su došljaci, varošani i gotovo bez izuzetka bezbožnici.

Dva stožera, ili žiže, oko kojih se vrteo društveni život grada bili su *Konzervativni klub Najp Hila* (sa svim dozvolama), na čijim je ispupčenim prozorima u svakom trenutku nakon otvaranja bara bilo moguće videti ružičaste podvaljke na licima gradske elite kako bulje kroz staklo akvarijuma, nalik na bucmašte zlatne ribice; i *Stara dobra čajdžinica*, malo dalje niz Glavnu ulicu, osnovno mesto sastanaka dama iz Najp Hila. Ne pojaviti se u *Staroj dobroj čajdžinici* između deset i jedanaest svakog jutra kako bi se popila jutarnja kafa i provelo oko pola sata u onom prijatnom cvrkutanju glasova više srednje klase („Draga moja, imao je *devet* pikova sa asom i damom, i uredno je licitirao igru bez aduta, moliću lepo. Šta to pričaš, draga, ne misliš valjda da me *ponovo* častiš kafom? Oh, pa draga moja, to je

prosto tako divno od tebe! E pa, sutra ću *morati da insistiram* da ja častim tebe. Ma *pogledaj* samo slatkog malog Totoa, vidi kako sedi kao neki *pametan* mali čovek i mrda tim crnim nosićem, pa jeste, zar nije, malo moje pače, mamica će mu dati kocku šećera, hoće, hoće. *Hvataj, Toto!*") značilo je nesumnjivo ne pripadati uglednom društvu Najp Hila. Rektor je na svoj kiseo način te dame nazivao „kafe-brigadom”. Nedaleko od naselja s lažno živopisnim vilama u kojima je živela kafe-brigada, ali odvojen od njih većim imanjem, nalazio se Grandž, dom gospođice Mejfil. Bila je to neobična imitacija zamka s mašikulama od tamnocrvene cigle – nečija građevinska ludorija,⁶ sagrađena oko 1870. – i na svu sreću, skoro sasvim skrivena gustim ševarom.

Parohijski dom se nalazio na pola puta uzbrdo, licem okrenut crkvi, leđima Glavnoj ulici. Bila je to kuća iz pogrešnog doba, nepodesno velika, s fasadom od žutog maltera koji se hronično ljuštio. Neki prethodni rektor dodao joj je prostrani staklenik s jedne strane, koji je Doroti koristila kao radionicu, ali koji je stalno zahtevao popravke. Bašta ispred kuće gušila se od dronjavih jela i velikog jasea široke krošnje koji je bacao senku na sve sobe s prednje strane i sprečavao uzgoj cveća. Iza kuće se nalazio oveći povrtnjak. Proget ga je na proleće i s jeseni okopavao, a Doroti je sejala, sadila i plevila, u ono malo slobodnog vremena koliko je uspevala da odvoji; uprkos njenom trudu, povrtnjak se obično pretvarao u neprohodnu džunglu korova.

Doroti je skočila s bicikla pred kapijom, gde je neka poluslužbena osoba zalepila plakat s natpisom „Glasajte za Blifil-Gordona i veće plate!” (U toku su bili naknadni izbori, a gospodin Blifil-Gordon je zastupao interese Konzervativne stranke.) Otvorivši ulazna vrata, Doroti je na izlizanom otiraču od kokosovih vlakana ugleдала dva pisma. Jedno je bilo od okružne crkvene uprave, a drugo, tanko i zlobno, od Katkina i Palma, očevih crkvenih krojača. Bio je

⁶ Folly – vrsta građevina koje prvenstveno služe za dekoraciju, ali koje ekstravagancijom i izgledom nagoveštavaju neku drugu namenu; istovremeno i reč koja znači ludost. (Prim. prev.)

to račun, nema sumnje. Rektor je, po svom običaju, i dalje uzimao samo pisma koja su ga zanimala, a ostala ostavljao. Doroti se upravo sagla da ih pokupi kad je spazila, sa strašnim, poražavajućim šokom, kako iz proreza za pisma viri koverat bez markice.

Račun – sigurno je to račun! Štaviše, čim ga je ugledala, „znala” je da je to onaj užasan račun od Kargila, mesara. Grozna strepnja stegla joj je utrobu. Na trenutak je zapravo počela da se moli da to ne bude Kargilov račun – da bude onaj račun iz *Solpajpa*, od tri šilinga i devet penija za tkanine, ili od *Internacionala*, ili od pekara, ili od mlekara – bilo koji samo ne Kargilov! A onda, nadvladavši paniku, uzela je pismo iz proreza i grčevitim pokretima pocepala koverat.

„Na uvid mušteriji: 21 funta, 7 šilinga, 9 penija.”

Bilo je to napisano bezazlenim rukopisom računovođe gospodi-na Kargila. Ali ispod, debelim slovima koja su izgledala kao da op-tužuju, stajao je snažno podvučen dodatak: „Želeo bih da vas oba-vestim da *veoma dugo* niste izmirili ovaj račun. Zahteva se isplata u *najkraćem mogućem roku*. S. Kargil.”

Doroti je još više prebledela i postala svesna da više ne želi doru-čak. Ubacila je račun u džep i otišla u trpezariju. Bila je to omanja, mračna prostorija koja je vapila za popravkama i odavala utisak, kao i svaka druga prostorija u parohijskom domu, da je opremljena onim što je pronađeno u starinarnici. Nameštaj je bio „pristojan”, ali pohaban preko svake mere, a stolice toliko pune žižaka da ste na njima mogli sedeti samo ako dobro poznajete njihove pojedinačne slabe tačke. Na zidovima su visile stare, potamnele, zamrljane gra-vure – na jednoj od njih bio je Van Dajkov portret Čarlsa I; ta bi možda nešto i vredela da nije bila uništena vlagom.

Rektor je stajao pred praznim ognjištem, grejući se na zamišlje-noj vatri, i čitao pismo koje je stiglo u dugačkom plavom kovertu. I dalje je nosio mantiju od crnog moara koja mu je savršeno isticala sedu kosu i bleđu, prefinjeno, ne previše ljubazno lice. Čim je Doroti ušla, odložio je pismo, izvadio svoj zlatan sat i značajno ga pogledao.

„Plašim se da malo kasnim, oče.”

„Da, Doroti, *malo kasniš*”, progovorio je rektor, ponavljajući nje-ne reči s finim, ali upadljivim naglaskom. „Kasniš dvanaest minuta,

da budemo precizni. Zar ne misliš, Doroti, da bi, ako već moram da ustanem u šest i petnaest kako bih slavio svetu tajnu pričešća i ako već moram da se vratim kući izuzetno umoran i gladan, bilo bolje kad bi se potrudila da stigneš na doručak, a da *malo ne kasniš*?”

Bilo je jasno da je rektora zahvatilo ono što je Doroti eufemistički zvala „nelagodno raspoloženje”. Imao je jedan od onih umornih, uglađenih glasova koji nikada nisu sasvim srditi i nikada nigde ni blizu dobrog raspoloženja – jedan od onih glasova koji kao da su uvek govorili: „*Zaista ne vidim oko čega dižete toliku galamu!*” Ostavljao je utisak da trajno pati zbog toga što su drugi ljudi glupi ili zamorni.

„Mnogo mi je žao, oče! Prosto sam morala da odem i vidim kako je gospođa Toni.” (Gospođa Toni je bila „gđa T.” s njenog spiska obaveza.) „Sinoć se porodila, a znate da mi je obećala da će doći i uvesti dete u crkvu kad se rodi. Ali naravno, to neće učiniti ako pomisli da nas nije briga za nju. Znate kakve su te žene – čini se da stvarno mrze uvođenje u crkvu. Nikada ne bi došle da ih ne nagovaram.”

Rektor nije zapravo zagundao dok je prilazio stolu sa doručkom, ali jeste ispustio nekakav zvuk nezadovoljstva. To je pre svega trebalo da znači da je dužnost gospođe Toni da dođe i bude uvedena u crkvu i bez Dorotinog nagovaranja, a drugo, da Doroti ne treba da traći vreme na posetu gradskom ološu, naročito pre doručka. Gospođa Toni je bila supruga fizičkog radnika i živela *in partibus infidelium*,⁷ severno od Glavne ulice. Rektor se oslonio na naslon svoje stolice i, ne progovorivši ni reč, pogledom upitao Doroti: „Jesmo li sada spremni? Ili će biti još odlaganja?”

„Mislim da je sve ovde, oče”, rekla je Doroti. „Ako biste mogli samo da izgovorite molitvu...”

„*Benedictus benedicat*”, rekao je rektor i podigao izlizan srebrni poklopac s posude sa doručkom. Srebrni poklopac, kao i pozlaćena srebrna kašika za marmeladu, bili su porodično nasleđe; noževi i viljuške, kao i većina posuđa, poticali su iz robne kuće *Vulvorts*. „Ponovo slanina, dakle”, dodao je rektor, osmotrivši tri malena režnja pržene slanine, zgrčena na kriškama hleba.

⁷ Termin sa značenjem „u zemljama nevernika”. (Prim. prev.)